

Gdańsk, 13 września 2024 r.

**STANOWISKO ZESPOŁU DS. ODPADÓW KOMUNALNYCH KOMISJI UNII METROPOLII POLSKICH
DS. ŚRODOWISKA WS. PRAC LEGISLACYJNYCH I DEBATY PUBLICZNEJ NAD WPROWADZENIEM
SYSTEMU ROP ORAZ SYSTEMU KAUCYJNEGO W POLSCE**

Zespół ds. Odpadów Komunalnych Komisji Unii Metropolii Polskich ds. Środowiska, wobec toczących się i zapowiadanych prac nad wprowadzeniem systemu Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta i systemu kaucyjnego w Polsce, wyraża swoje zaniepokojenie jakością procesu legislacyjnego i debaty publicznej nad wprowadzeniem do polskiego porządku prawnego regulacji umożliwiających realizację zasady „zanieczyszczający płaci”. Zespół ds. Odpadów UMP podkreśla, że zasadniczym błędem Ministerstwa Klimatu i Środowiska jest brak właściwej priorytetyzacji prac i unikanie podjęcia zasadniczych problemów gospodarki odpadami. Praca nad wprowadzeniem systemu ROP w Polsce, a więc zapewnienie, aby to producent ponosił odpowiedzialność za swoje opakowanie do końca cyklu życia produktu, pomimo wieloletnich dyskusji nad przedmiotowym zagadnieniem jest dopiero na wstępnym etapie prac koncepcyjnych. Strona samorządowa przedstawiła precyzyjny i uzgodniony model „Sprawiedliwy ROP”, który opiera się o rozwiązania przyjmowane w krajach Unii Europejskiej oparte na systemach władz lokalnych. W miejsce tego kontynuuje się prace nad wdrożeniem systemu kaucyjnego, który w myśl regulacji europejskiej jest tylko dodatkiem do utworzonego systemu ROP. Wdrożenie systemu kaucyjnego bez równoczesnego wdrożenia rozszerzonej odpowiedzialności producenta to poważny błąd, który zdestabilizuje funkcjonowanie gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi oraz doprowadzi do wzrostu opłat za odbiór odpadów dla mieszkańców. W efekcie działania resortu pozbawione odpowiedniej analizy skutków regulacji, stanowią czynności pozorne i fragmentaryczne, niezapewniające skutecznej realizacji deklarowanych celów środowiskowych, takich jak ograniczenie ilości opakowań i zapewnienie ich podatności do recyklingu.

Zespół ds. Odpadów Komunalnych Unii Metropolii Polskich apeluje przy tym o prowadzenie debaty publicznej opartej na zasadach uczciwości, realizując dialog według najwyższych standardów komunikacji i argumentacji. Wielokrotne sugerowanie przez uczestników debaty, jakoby przedstawiciele organizacji samorządowych nie reprezentowali interesów mieszkańców, a gminy przyczyniały się do zanieczyszczenia środowiska, stoi w sprzeczności ze stanem faktycznym, weryfikowanym przez nasze dotychczasowe i konsekwentne działania. Takie nieprawdziwe opinie ignorują przy tym realia funkcjonowania gminnych systemów gospodarki odpadami, w tym realia finansowe oraz ogrom zadań, z którymi muszą mierzyć się gminy, często bez zapewnienia im odpowiednich środków finansowych. Opinie te odwracają uwagę od kluczowego zagadnienia, jakim jest brak implementacji do polskiego porządku prawnego systemu ROP, co odbywa się z korzyścią finansową dla producentów opakowań. Wieloletnie unikanie przez Ustawodawcę urzeczywistnienia

zasady „zanieczyszczający płaci” spycha Polskę do państw „drugiej ligi”, w której zwiększenie zysku przedsiębiorców odbywa się na koszt podatnika i środowiska.

Stanowisko strony samorządowej nie może budzić żadnych wątpliwości. Popieramy wprowadzenie systemu kaucyjnego, ale pod warunkiem, że będzie on poprzedzony przez odpowiednie regulacje dotyczące Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta. Samorządy są bowiem zainteresowane nie tylko ich szybkim wdrożeniem, ale także tym, aby systemy te zostały wdrożone we właściwy sposób. Od tego bowiem zależy przyszłość gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi oraz tego, jak będą one kosztowne dla mieszkańców. Samorządy przez lata inwestowały znaczne środki w rozwój systemów gospodarki odpadami, natomiast proponowane rozwiązania systemu kaucyjnego, pozbawionego systemu ROP spowodują utratę 6,6 miliarda złotych w systemach gminnych w perspektywie 10 lat.

Apelujemy więc do Ustawodawcy o uwzględnienie głosu strony samorządowej i wprowadzenie zmian w prawie odpowiadającym rzeczywistym priorytetom w obszarze gospodarki odpadami. Próby podporządkowywania gmin przedsiębiorcom w następstwie proponowanych przez środowiska producenckie rozwiązań stanowią podważenie podstawowych zasad funkcjonowania samorządu w Polsce. Wyłącznie w oparciu o samorządowy fundament systemu gospodarki odpadami komunalnymi możemy zapewnić klarowne gwarancje ochrony środowiska oraz interesów mieszkańców w ramach systemu ROP.

*Magda Młochowska
Dyrektor Koordynator ds. zielonej Warszawy,
Przewodnicząca Komisja ds. Środowiska Unii
Metropolii Polskich*

*Piotr Kryszewski
Dyrektor Zarządzający ds. Zielonego Gdańska,
Przewodniczący Zespołu ds. Odpadów Komunalnych
Komisji ds. Środowiska Unii Metropolii Polskich*